

**Kuannersuarni sananeqaatinik assigiinngitsunik pii-aaffissap
inuaqatigiinnut sunniutissaanik naliliinermi suleriaasissaq**

Juli 2011

Saqqummersoq : 14. juli 2011
Suliaq : 80.4889.01

Allattoq : Rikke Carlsen
Misissuisoq : Ana Gabriela Factor

IMAI		QUPPERNEQ
1	AALLAQQAASIUT	4
1.1	Inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliisarneq	4
1.2	Suliariniagaq	5
1.3	Misissuiffigisassanik paasiniaalluni isumasioqatigiissitsisarnit	5
1.4	Misissuinermi najoqqutassat	6
2	INATSISITIGUT MALITTARISASSAT	6
2.1	Kalaallit Nunaanni politikikkut pissutsit	6
2.2	Inatsisitigut tunngavissat	7
3	SULIARINIAKKAP NAATSUMIK OQALUTTUARINEQARNERA	9
3.1	Pīiaaffik	10
3.2	Akuiaavik	10
3.3	Akuiarnerlukuusivik.	12
3.4	Umiarsualivik	12
3.5	Ineqarfiit	12
3.6	Attaveqarnermut pilersuinernullu atortut allat	12
3.7	Sulusuusussatut naatsorsuutigisat	12
4	INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILERSUINEQ	13
4.1	Inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuinermi suleriaaseq	13
4.2	Inuaqatigiinnut sunniutissat suuppat?	13
4.3	Suut misissuiffigineqarnissaannik paasiniaaneq	14
4.4	Sumi qaqugulu misissuisoqassasoq	16
5	INOOQATIGIINNERMUT TUNNGASUT PINGAARUTILLIT SAMMINEQARTUSSAT	16
6	INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILIIINIARNERMI PERIAATSIT	17
6.1	Aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissusiusunik misissuinerit	17
6.2	Toqqaannartumik paasissutissanik pissarsivinniit paasissutissanik katersinerit misissuinerillu	18

6.2.1	Naliliiffiusartut	18
6.2.2	Kisitsisitallit	18
6.3	Misissuinerit aalajangersimasut	19
6.3.1	Kujataani inuuniarnermi atukkat	19
6.3.2	Attaveqaatitigut pilersuinikkullu pisariaqartitat	19
6.3.3	Nunap sunnerneqartussap atorneqartarneranik sukumiisumik misissuineq	20
6.3.4	Peqqissutsimik misissuinerit	20
6.3.5	Sunniutaasussanik Misissueqqissaarneq	21
6.4	Sunniutitik misissueqqissaarnermi periaatsit	21
7	INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILIINERUP NALUNAARUSIORNEQARNERATA ILUSISSAA	22
8	KUANNERSUARNI AATSITASSANIK ASSIGIINNGITSUNIK PIIAFFILIARINIAKKAMUT ATTUUMASSUTEQARTUTUT PAASINEQARTUT	23
9	KUANNERSUARNI AATSITASSANIK PIIAFFILIARINIAKKAMUT ATTUUMASSUTEQARTUT PEQATAATINNEQARNERANNUT PILERSAARUT	25
10	INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILIINERUP INGERLANISSAATUT NAATSORSUUTIGISAT	27
11	NAJOQQUTAT	28

ILANNGUSSAT

- 1 Qaaqqussutit
- 2 Suliariniakkap naatsumik oqaluttuarineqarnera
- 3 Attuumassuteqartut isumasioqatigiisinneqarnerannit nalunaarusiat peqataasullu
allassimaffii
- 4 Attuumassuteqartut isumasioqatigiisinneqarnerannit oqaaseqaatinut takussutissiat
(Pīiaaffissat killeq kangillerlu)

1 AALLAQQAASIUT

1.1 Inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliisarneq

9. december 2010 Greenland Minerals and Energy (GME) Ltd Kuannersuarni aatsitassanik assigiinngitsunik pīiaaffiliariniakkap akilersinnaassusianik misissuinissaminik Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmiit akuerineqarpoq. Kuannersuarni pīiaanissamik akuersissuteqartoqassappat akilersinnaassutsimik misissuinerit, aamma inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuinerit pinngitsoornani suliarineqaaqarnissaat pīumasaqaataavoq.

2009-imi novemberimi Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermut najoqqutassiorpoq. Kuannersuarni pīiaaffiliariniakkap inuaqatigiinnut sunniutissaanik naliliineq najoqqutassiat taakku naapertorlugit suliarineqassapput.

Inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermi aatsitassarsiorfiliariniakkami suliasat suulluunniit inuaqatigiinnut sunniutigisinnaasai paasinianeqarnissaat misissoqqissaarnissaallu pīumasaqaataasarpoq. Kuannersuarni aatsitassarsiorfiliariniakkap inuaqatigiinnut sunniutissaanik naliliinermi suliarineqartussat:

- Inuaqatigiinnut sunniutissanik suuneri paasiniassallugit misissoqqissaassallugillu;
- Periarfissat atorluarniarlugit suliniutissanik inassuteqaateqassalluni;
- Sunniutissat pitsaanngitsut minnerpaatinneqarnissaannut ikiutissalluni;
- Kulturikkut pingaartitat ileqqutoqqallu allanngutsaaliorneqarnissaannut ikiutissalluni; aammalu
- Pīujuaannartitsinissamik tunngaveqarluni ineriartortitsinermi periarfissat pīviusunnngortinneqarnissaannut ikiutissalluni.

Najoqqutassiat naapertorlugit inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermi makku pīumasaqaataapput:

- Attuumassuteqartut tamaasa tusarniaaffigissallugit innuttaasunullu tusarniaassalluni;
- Ineriartortitsinissamut, sunniutinik pitsaanngitsunik minnerpaatitsinissamut siunissamut pissutsinik malinnaaviginninnissamut tunngavissioriarluni aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissusiusunik sukumiisumik nassuiaassalluni misissueqqissaassallunilu;
- Aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissusiusunik misissuineq tunngavigalugu pīaaffiup eqqaanut nunamullu tamarmut sunniutit pitsaasut pitsaanngitsullu tamaasa naliliivigissallugit;
- Suliariniakkap ingerlarnangi tamarmi aatsitassarsiornerup sunniutai pitsaasut annerpaatinniassallugit pitsaanngitsullu minnerpaatinniassallugit; kiisalu
- Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissutip timitalerneqarnissaa siunertaralugu Iluaqutissat Sunniutissallu pillugit Pilersaarusiussalluni.

Allakkiami matumani GME sinnerlugu Gromtmijimit suliarineqarsimasumi siunertaasoq tassaavoq Kuannersuarni aatsitassarsiorfiliariniakkap inuaqatigiinnut sunniutissaanik naliliinerup imarisassaatur siunnersuutit nassuiaatigissallugit aammalu sunniutissanik naliliiniarnermit suleriaasissaq pillugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik paasissutississallugu.

Aatsitassarsiorfiliariniakkap ilusilersornera inaarsarniarlugu aammalu suliariniagaq ingerlanneqarsinnaassappat piumasaqaatigineqartussanik akuersissutinik assigiinngitsunik qinnuteqarnissamut piareersarnissaq siunertarlugu misissuinerit nalilersuinerillu assigiinngitsut, soorlu Avatangiisinut sunniutissanik naliliinerit aammalu akilersinnaassutsimik misissuinerit, 2011-imi 2012-imilu ingerlanneqassapput.

1.2 Suliariniagaq

2007-imi suliffeqarfik Greenland Minerals and Energy (GME) A/S Kuannersuarni misissuinissaminik akuersissuteqarfigineqarpoq. GME A/S tassaavoq australiamiut suliffeqarfiutaata Greenland Minerals and Energy Ltdip aningaasanik niuerfimmi Australian Securities Exchangemi nalunaarsorsimasup pigisaa. Greenland Minerals and Energy Ltd-ip GME A/S-imi piginneqataassutit amerlanerussuteqarluni pigai.

Aatsitassarsiorfiliariniagaq Kujataaniippoq Narsamiit 10 kilometerinik kiisalu Narsarsuarmiit 35 kilometerinik ungasissuteqarluni. Kuannersuarni aatsitassaqarfimmi piiagassat soqutiginaateqarnerusut tassaapput saffiugassat qaqutigoortut (REE-it). Aammattaaq iluanaarniutigineqarsinnaasunik uranimik zinkimillu saniatigut qallugassaqarpoq.

Suliariniakkamut ilaapput assagarsuaq ammannartoq, akuiaavik, umiarsualivik, ineqarfik, akuiarnerlukunik eqqaavik aammalu aqquserngit piiiaffiup ilaanut ingerlaviusussa.

1.3 Misissuiffigisassanik paasiniaalluni isumasioqatigiissitsisarnerit

Inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliiniarnermit suliarineqartartoq siulleq tassaavoq suut misissorneqarnissaat paasiniassallugu.

Inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinissami suut misissorneqassanersut paasiniarlugu isumasioqatigiinnerit sisamat Kalaallit Nunaanni ingerlanneqartut:

- 30. mars Qaqortumi
- 31. mars Narsami
- 4 aamma 5. april Nuummi.

Isumasioqatigiinnerni taakkunani siunertarinqartoq tassaavoq suliariniagaq peqataasunut ilisaritissallugu kiisalu inuaqatigiinnut avatangiisinullu sunniutissanik naliliinermit sammineqartussat pillugit attuumassuteqartut tusarniaavigissallugit. Isumasioqatigiinnernut qaaqquusissutit llanngussa 1-imi takuneqarsinnaapput. Avatangiisinut aammalu inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinerit naatumik nassuiarneqarneri qaaqquusissutinut llanngunneqarsimasut llanngussa 2-mi takuneqarsinnaapput. Isumasioqatigiinnernit nalunaarusiat kiisalu peqataasut allassimaffii llanngussa 3-imi takuneqarsinnaapput.

Isumasioqatigiisitsinissat sioqqullugit isumasioqatigiinnermi periaasissat kiisalu attuumassuteqartut peqataaqullugit qaaqqusaasut allassimaffiat Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfimmu akueritinneqaaqqaarsimavoq. Isumasioqatigiinnernit paasisat pingaarnert 7. april Nuummi Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfimmu saqqummiunneqartut.

1.4 Misissuinnermi najoqqutassat

Kuannersuarni aatsitassarsiorfiliariniakkap inuaqatigiinnut sunniutissaanik naliliinermi najoqqutassanut suut misissuiffigineqarnissaannik paasiniaanermi paasisat ilanngunneqartut aammalu inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinissap piareersarneqarnissaanut pilersaarutiniq imaqarlutik. Attuumassuteqartunik isumasioqatigiisitsinermi oqaaseqaatit ilanngussallu pissarsiarineqartut misissuinnermi najoqqutassanut taakkununga ilanngunneqartut, takuuk ilanngussaq 4.

Paasissutissat allakkianit tulluittunersut misissuinnermi tunngavissanut ilaapput:

- Kuannersuarni aatsitassanik assigiinngitsunik piiiassapiliariniagaq pillugu naatsumik nassuiaat mars 2011-meersoq.
- Akilersinnaassutsimik misissueqqaarneq, AMEC Minproc, december 2009-meersoq.
- Attaveqaatit pillugit nalunaarusiat (Umiarsualiviup sumiiffissaa aammalu ilusilersornissaa, ineqarfissanik misissuinnerit kiisalu nukissiorfissat pillugit misissuinnerit), Niras, mars 2011-meersoq.
- “Suliariniakkami suleriaasissaq – Kuannersuarni aatsitassat assigiinngitsut pillugit suliariniagaq” Coffey Natura Systemip 2009-imi septemperi suliaa.
- “Kuannersuarni aatsitassanik assigiinngitsunik piiiassapiliariniakkap inuaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissaanik allaffissornikkut misissuineq Grontmij Carl Bromit juli 2010-imi suliarineqartoq.

2 INATSISITIGUT MALITTARISASSAT

2.1 Kalaallit Nunaanni politikikkut pissutsit

Kalaallit Nunaat Danmarkip kungeqarfiani namminersortuuvoq. 21. juni 2009 Kalaallit Nunaat namminersulerpoq eqqartuussiveqarnermut, politeeqarnermut nunallu pisuussutaanut oqartussaalernissaminik periarfissaqarluni. 25. november 2008-imi namminersorneq pillugu taasisitsinerup tamanna nassataraa. 1. januar 2010 aatsitassanut tunngasut namminersorlutik oqartussanit oqartussaaffigineqalerput. Siusinnerusukkut 1979-imi Danmarkip ataani namminersornerunerup nalaani Kalaallit Nunaat kalaallit danskullu naalakkersuisuisa aqutaraat.

Namminersornerup eqqunneqarneratigut kalaallit nunat tamalaat inatsisaasigut aamma namminneq inuiaasutut akuerineqartut. Nunanut allanut illersornissamullu tunngassuteqartut Danmarkip sulii aqutarai. Kalaallit marluk danskut inatsisartuinut qinerneqartartut.

Kalaallit Nunaanni Inatsisartut 31-nik kalaallinit qinikkanik ilaasortaqaqput ukiunullu sisamanut qinerneqarlutik ukiumut marloriarlutik ataatsimiittarlutik. Naalakkersuisut siulittaasuut Inatsisartunit qinerneqartarpoq. Naalakkersuisut naalakkersuisoqarfinnik ukioq naallugu sulisartunik pilersitsisarput. Inatsisartut inatsisiliortarput malittarisassiortarlutillu Naalakkersuisunit malinneqartussaasunik Naalakkersuisullu sulinerat nakkutigisarisarlugu. (www.nanog.gl)

2009-imi kommunit 18-iusut kommunerujussuarnut sisamanut kattunneqarput; Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, kiisalu Kommune Kujalleq. Kommunit makkununga akisussaapput: kulturi ilinniartitaanerlu, isumaginnineq peqqinnissartoq, aningaasaqarneq akileraarutillu, ingeniøritut suliassat, ineqarneq aammalu avatangiisit (www.sermersooq.gl aammalu www.kanukoka.gl) Narsaq Kommune Kujallermut ilaavoq.

Kalaallit Nunaat Nordisk Rådiumut kiisalu Nordisk Ministerrådiumut ilaasortaavoq. Nunat avannarliit nunallu namminersorfiusut taakkununga ilaasortaanermikkut pinngortitamut avatangiisinullu tunngasutigut inatsisartutigoortumik suleqatigiissinnaalersimapput.

Nordisk Råd 2009-2012-imut avatangiisinut iliuusissiornermat silap allanngornera, akuutissanik ulorianartunik atuineq eqqaasarnerlu, imaani uumassusileqarfiit illersorneqarnerat aammalu uumassusillit amerlaarsuunerisa illersorneqarnissaat atornerqarnissaallu sammineqarput.

Kalaallit Nunaat Issittumi Siunnersuisoqatigiit suliaqarfinnut attuumassuteqartunut peqataasarput.

Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiat, ICC, tassaavoq naggueqatigiit Inuit soqutigisaat illersorniarlugit naalakkersuisutiguunngitsumik suleqatigiiffik.

2.2 Inatsisitigut tunngavissat

Immikkoortumi matumani nalunaarsorneqarput malittarisassat najoqqutassallu suliariniakkamut attuumassuteqartut, pingaartumillu sammineqassallutik Inuaqatigiinnut Sunniutissanik Naliliinermut soqutiginaateqartut.

Inatsit pingaarnerusoq suliariniakkamik ineriartortitsinermi ingerlatsinermilu malinneqartussa q tassaassaaq Kalaallit Nunaanni Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersoq (Aatsitassanut inatsit) 1. januar 2010 atuutilersoq. Inatsimmi aatsitassat aatsitassalerinermullu tunngasut malittarisassaqaartitaapput.

Kalaallit Nunaanni inatsisit allat attuumassuteqartut tassaapput:

- Suliffimmi avatangiisit pillugit inatsit (Kalaallit Nunaanni sulineq suliffimmilu avatangiisit pillugit inatsit nr. 1048, 26. oktober 2005-imeersoq).
- Isumannaallisaanermut peqqussutit suliariniakkamut attuumassuteqartut;
- Nunassitarneq pillugu inatsit (Nalunaarut nr. 150, 23. februar 2001-imeersoq (danskitt malittarisassaatt)).

- Imaani isumannaallisaaneq – Inatsit nr. 882 2008-imi augustimeersaq Nunat tamalaat imaani isumannaallisaanermut angerfigeqatigiissutaata, umiarsuit mingutsitsittaaliornissaannik nunat tamalaat angerfigeqatigiissutaata, kiisalu malittarisassat iluarsisat (MARPOL) 1978-meersut Kalaallit Nunaanni atuutilernissaanik aalajangiisoq.

Taakku qaavisigut nunat tamalaat najoqqutassiaat piumasaqaataallu tulliuuttut naliliinermi ilaatinneqassapput

Naalagaaffiit peqatigiit isumaqatigiissutaat:

- Usit ulorianartut angallanneqartarnerat pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit inassuteqaataat.
- Usit ulorianartut angallanneqartarnerat pillugu nunat tamalaat malittarisassaat ileqqoreqqusaallui aammalu isumaqatigiissutit makku (soorlu SOLAS 1974, MARPOL 73/78 aammalu STCW Conventions).
- Silarsuarmi kulturikkut eriagisassat nunallu ataasiakkaat kingornussaataat pillugit isumaqatigiissut (UNESCO / World Heritage Convention).

Atomimik Nukissiorneq pillugu Nunat Tamalaat suleqatigiiffiata piumasaqaatai:

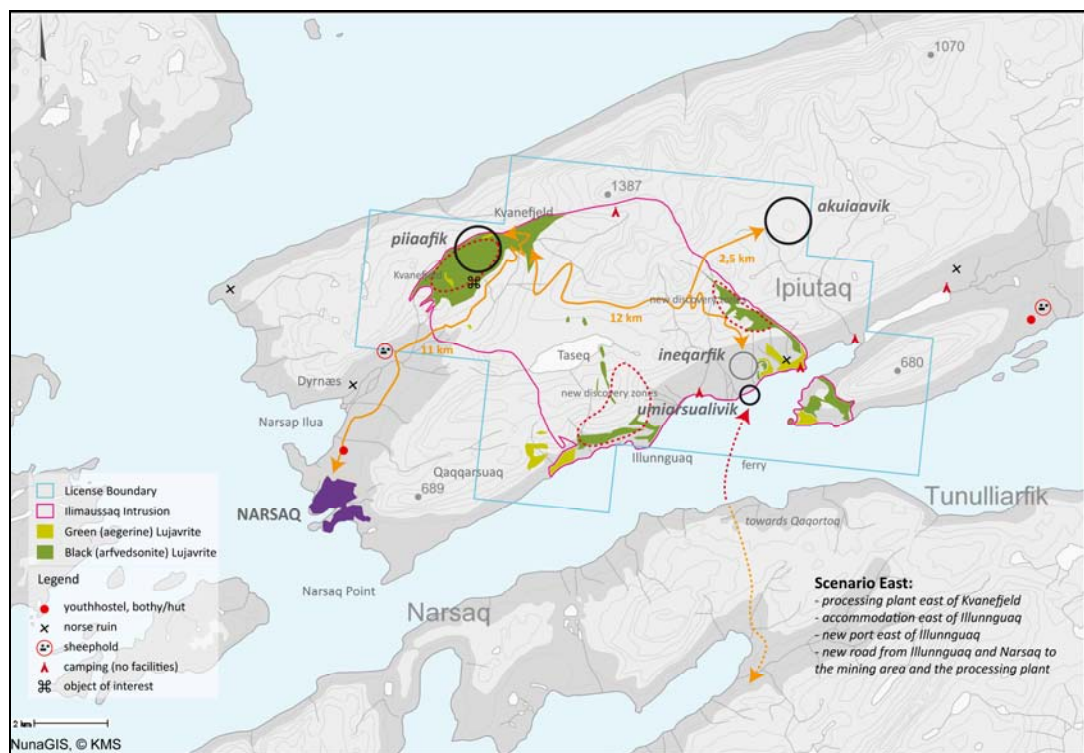
- Piiaanermi akuiaanermilu qinngornernut illersorneqarnissaq, IAEA isumannaallisaanermut piumasaqaatai No. RS-G-1.6, Vienna 2004. 95 p. (IAEA Safety Series No. 26-imit salliusussaq).
- Piujuuannartitsineq aallaavigalugu Uranisiorfiliorneq akuiaaviliornerlu, IAEA Nuclear Energy Series No. NF-T-1.1.

3 SULIARINIAKKAP NAATSUMIK OQALUTTUARINEQARNERA

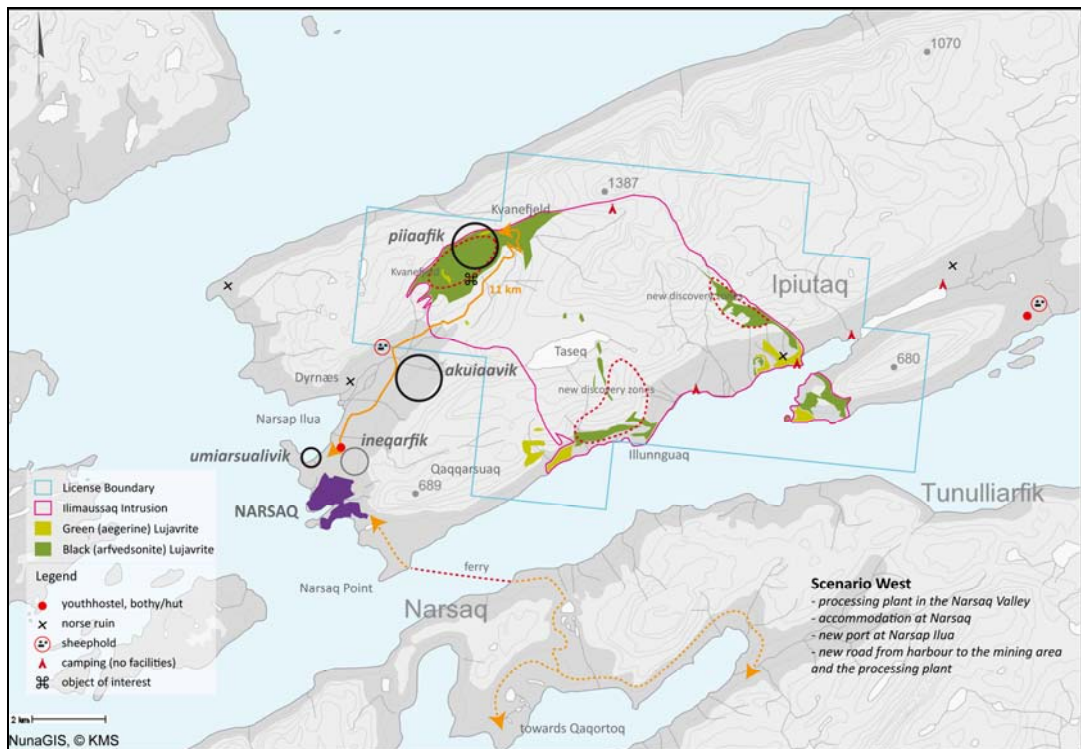
Suliariniakkamut ilaapput assagarsuaq ammannartoq, akuiaavik, umiarsualivik, ineqarfik, akuiaarnerlukunik eqqaavik aammalu aqquserngit piiiaffiup ilaanut ingerlaviusussaq.

GME-ip ineqarfissat, akuiaaviup kiisalu umiarsualiviup inissaat marluit isumaliutigai. Periarfissaq siulleq tassaavoq Narsap qooruani akuiaaviliornissaq kiisalu Narsap Iluani Narsap avannaanguani nutaamik umiarsualiviliornissaq (periarfissaq killeq). Periarfissat aappaat tassaavoq Narsap avannamut kangiani 15-20 km-inik ungasissusilimmi akuiaaviliornissaq kiisalu Nunasarngup akiani Illunnguaata kangiani nutaamik umiarsualiviliornissaq (periarfissaq kangilleq). Titartagaq 1 aamma 1-mi periarfissat killeq kangillerlu takutinneqarput.

Sanaartorfissat taakku arlaat sorleq piumaneqarnerussanersoq paasineqartinnagu misissueqqittoqartariaqarpoq nunaqqatigiinnullu tusarniaallunilu peqataatitsisoqartariaqarluni.

Titartagaq 1 Periarfissaq kangilleq

Titartagaq 2 Periarfissaq killeq

Suliariniakkap immikkoortui pingaernerit tassaapput:

- **Piiiaffik** Assagaq ammasoq, aatsitassanik piiiaffiusoq
- **Akuiaavik** Imeq atorlugu saffiugassanik tunisassiassanngortitassanik immikkoortiterivik
- **Akuiarnerlukuusivik** Sinnikut akuiaavimmeersut isumannaarlugit toqqortarineqarfiat
- **Umiarsualivik** Umiarsuarnut aatsitassarsiorfimmut pajuttunut tunisassianillu Kalaallit Nunaanniit tunitsivissanut angallassisartussanut
- **Ineqarfiit** Aatsitassarsiorfimmi sulisunut
- **Atortorissaarutit attuumassutillit** Nukissiorfissat, attaveqaatissat aammalu aatsitassarsiorfimmut aqqufit isumannaatsooqqullugit

3.1 Piiiaffik

Pilersaarutit naapertorlugit aatsitassarsiorfik Kuannersuarni qaarsup Ilimmaasamik taagorneqartup nalaaniissaaq Kujataani Narsamiit 10 km-it missaanni ungasissuseqarluni Narsarsuarmiillu 35 km-it missaanni ungasissuseqarluni.

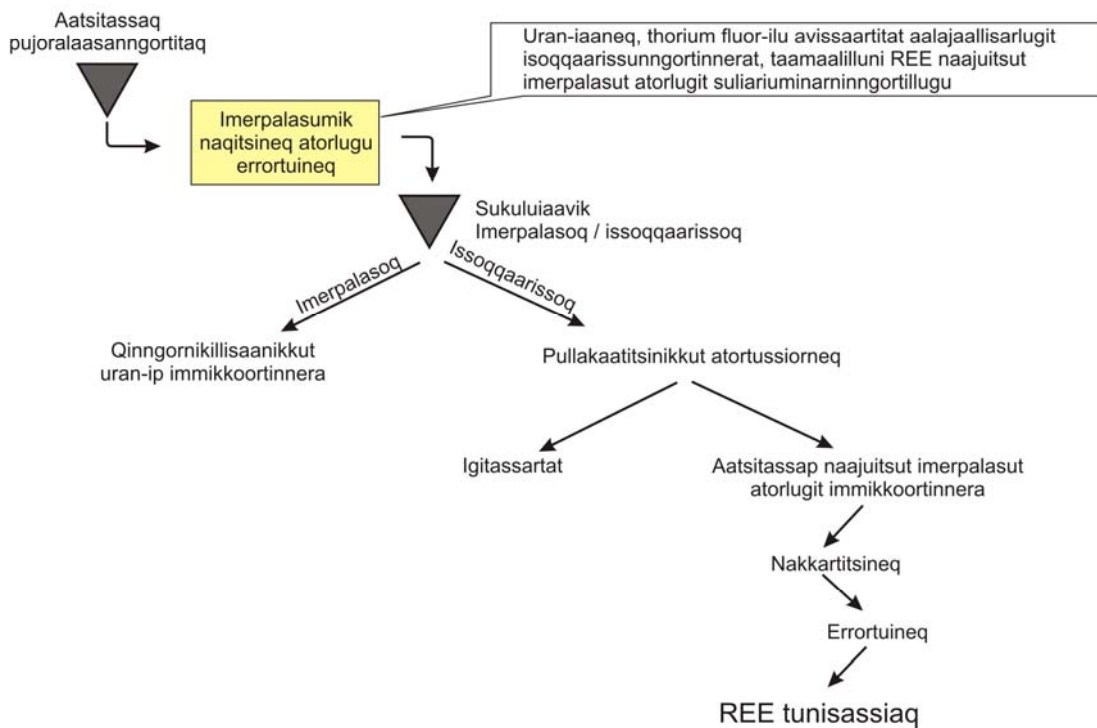
3.2 Akuiaavik

Akuiaaviup inissai suliffeqarfiit eqqarsaatigineqartut arlaliupput. Massakut naatsorsuutigineqarpoq akuiaavik ukiumut ulluni 365-ini ammasassasoq ukiumullu akuiaagassanik 7,2-10,8 million tonsinik suliaqartussatut ilusilersorneqassasoq.

Akuiagassap aatsitassartai pingaarnert tuniniarneqarsinnaasunik tamanik akoqarput akuiaviullu siunertaa tassaavoq tunisassiassat taakku aatsitassaniit pissarsiarissallugit. Saffiugassanik tunisassiassanngorlugit immikkoortiteriaatsit assigiinngitsut nalilersuiffiqineqarput. Misileraanikkut paasineqarpoq naqitsineq atorlugu arrortiteriaaseq uranimik kingorna kimittorsarneqartussamik immikkoortitsinermi atugassaqqissuusoq kiisalu saffiugassat qaqutigootunik immikkoortitsinermi eqiterinermilu atugassaqqissuulluni.

Massakuugallartoq siunnersuutigineqarpoq uranimik saffiugassanillu qaqutigootunik immikkoortitsinermi aserorterineq, sequtserineq, arrortitsineq, nakkartitsineq puttallartitsinerlu atorneqassasut.

Pingaarnertut ingerlaartitamut – nassuiaat

Titartagaq 3 Sulinerup ingerlaarnera

Imeq akuiaanermi atorneqassaaq akuiavikkooreerunilu salinneqarluni akuiavimmi atoqqitassanngortinneqassaaq imaluunniit avatangiisinut utertinneqassalluni.

Pilersaarutigineqarpoq tunisassiat akuiavimmi nappartanut iliorarlugit containerinut iliorarneqartassasut usisaassuillu atorlugu akuiavimmiit umiarsualivimmut assartorneqartassasut. Taavalu umiarsuit atorlugu silarsuarmi sumiluunniit tunitsivigisanut angallanneqartarnissaat pilersaarutaavoq.

3.3 Akuiarnerlukuusivik.

Akuiaavikkooreersimasut, tassa ujaqqat sequnnerit imerlu, akuiarnerlukunik taaneqartarput (tuluttut tailings). Sulfatit, uran, thorium, fluor aammalu saffiugassat qaqutigoortut annersaat peerneqareersimassapput imaluunniit allanut akuleruteqqajaajunnaarsinneqarsimassallutik.

Akuiarnerlukuusivimmi akuiarnerlukut imertallit akuiaavimmeersut toqqortarineqassapput. Akuiarnerlukunik eqqaavissat assigiinngitsut eqqarsaatigineqarput, soorlu qooqqumut, tatsimut kangerlummut/immamut itisuumut eqqarneqarnissaat. Avatangiisit kiisalu akuiarnerlukut akui sumi akuiarnerlukuusiviliornissamut apeqqutaassapput.

3.4 Umiarsualivik

Umiarsualivimmi umiarsuarnut 32.000 DWT-iusunut talittarfeqassaaq kiisalu annikinnerusumik atortorissaarutininik nioqputissianillu tigooraaveqassalluni. Umiarsualivik aammattaaq nioqputissianut toqqorsiveqassaaq usilersuinernullu atortorissaaruteqassalluni. Titartagaq 1 aamma 2-imi oqaatigineqartut umiarsualiviliorfissat assigiinngitsut GME-miit eqqarsaatigineqarput.

3.5 Ineqarfiit

Ineqarfinniissapput nerisarfik, errorsisarfik aammalu sunngiffimmi sukisaarsaarfissat. Titartagaq 1 aamma 2-imi oqaatigineqartut ineqarfissat assigiinngitsut GME-miit eqqarsaatigineqarput.

3.6 Attaveqarnermut pilersuinernullu atortut allat

Atortorissaarutit suliariniakkamiittussat pingaarnerit tassaapput:

- Aqquserngit umiarsualivimmiit aatsitassarsiorfimmu, pīiaaffimmut attaveqaatinullu allanut.
- Innaallagissiorfik siullermik dieselitortuusussaq taavalu imermik innaallagissiorfik.
- Akuiaavimmut imermik pilersuiffik imiisivillu, imeq imigassaq kiisalu ikuallattoqarnerani atugassaq.
- Illuliat sullissiviillu aamma ineqarfik;
- Qulimiguulinnut mittarfik sulisunut napparsimasunullu atugassiaq.
- Kiassaateqarfik kissamillu utertitsisarfik.
- Qarasaasiatigut oqarasuaatitigullu attaveqaateqarfik.
- Eqqagassalerivik.

3.7 Sulisuusussatut naatsorsuutigisat

Sanaartornerup nalaani inuit amerlanerpaamik 2000-it sulisorineqarnissaat GME-miit naatsorsuutigineqarpoq. Sanaartorneq ukiut marluk missaanni ingerlassangatinneqarpoq.

Aatsitassanik pīiaanerup nalaani GME-ip naatsorsuutigaa sulisut katillutik 700 missaannisissallu taakkulu pingajorarterutaasa missaat Narsameersuusasut (akilersinnaassutsimik misissuineq, 2009). Sulisut paarlakaannerat pitsaanerpaaq sorliussanersoq eqqartorneqassaaq kiisalu inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuinerup nalaani isumaqatigiissutigineqassalluni aammalu sulisut nunaqavissut amerlanerpaat atorneqarnissaat anguniarlugu pisariaqarpat suli oqallisigeqqinneqassalluni.

4 INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILERSUINEQ

4.1 Inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuinermi suleriaaseq

Grontmijip GME-p piumaffigineqarluni allakkiaq manna suliaraa. Nalilersuinermi tungavissaq akuerineqariarpat GME-ip inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinerup naammassiniarnerani siunnersortit misilittagallit pitsaasullu atortuinnassavai. Pissutsit aalajangersimasut soorlu peqqissusermut aningaasarsiornermullu tungasut misissoqqissaarneqarnerini immikkut ilisimasallit nunanit tamalaaneersut najugaqavissullu atorneqartassapput.

Najoqqutassiani inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuinermi paasissutissat minnerpaamik ilanngunneqartussat aalajangersarneqarpat.

Inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuinissap pilersaarusionerqarnerani ineriartortinneqarneranilu taama ittunik suliaqarnermi periaatsit nunat tamalaat akornanni aatsitassarsiornermi atorneqartartut pitsaanerpaat nassaarisinnaajumallugit najoqqutassat misissuiffissallu assigiinngitsut atorneqartassapput;

- Aatsitassat Saffiugassallu pillugit Nunat Tamalaat Siunnersuisoqatigiiffiat (ICMM).
- Nunat Tamalaat Atomimik Nukissiorneq pillugu Sullissiveqarfiat (IAEA).
- Aatsitassanik pīiaasut Nalunaarusiortarnissaannik Suliniut.
- Nunat Tamalaat Aningaasaliisarfiat (“Nalilersuinermi Tunngaviit”).

Tamakku saniatigut Kalaallit Nunaanni sulinermi ilisimalikkat misilittakkallu inuit atugaannik suliariniakkallu sunniutaanik nalilersuinermi atorneqartassapput.

Inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermi peqataatitsineq atorneqassammat suliap ingerlanerani tamarmi attuumassuteqartut sapinngisaq tamaat aammalu pitsaanerpaamik peqataatinneqassapput. Suliap ingerlanerani tamarmi attaveqatigiinneq annerpaaq pingaaruteqassaaq.

4.2 Inuaqatigiinnut sunniutissat suuppat?

Inuaqatigiinnut sunniutissat takorlooruminarnerulersarpat tulliuttuni allannguutissat eqqarsaatigigaanni:

- Inuit inooriaasiat – tassa ulluinnarni qanoq inuunerat, sulinerat, aliikkusersortarnerat qanorlu akunnerminni pissuseqarfigeqatigiinnerat.
- Kulturiat – tassa ataatsimut upperisaat, ileqqui, naleqartitaat oqaasii imaluunniit sumiorpaluutaat.

- Nunaqqatigiikkuutaarnerat – qanoq atatiginerat, aalajaatsiginerat, pissusiat, sullissineri atortorissaarutaallu.
- Naalackersuinikkut aqqissugaaneri – inuit inuunerminnut sunniuteqartunik qanoq annertutigisumik sunniuteqaqataasinnaanerat, oqartussaaqatigiinnerup qanoq annertutiginera, tamakkulu anguniarlugit qanoq annertutigisumik iliuuseqartoqarnera.
- Avatangiisaat – silaannaap pitsaassusia erngullu inuit atugaata pitsaassusia; nerisaasa pitsaassusii pissarsiarineqarsinnaassusiilu; ulorianartut qanoq qanitsiginerat, pujoralammit nipinillu qanoq pineqartigisarnerat, timikkut isumannaassusiat, aammalu pīsuussutinik qanoq atuisinnaatiginerat oqartussaanerallu.
- Peqqissusiat atugarissaanerallu – peqqissuseq tassaavoq timikkut, eqqarsartaatsikkut, inooqatigiinnikkut anersaakkullu atugarissaarnek imaaginnanngitsoq nappaateqannginnek.
- Ilinniarsimassusiat aammalu piginnaanngorsarnissaminut periarfissaqassusiat, tassa piginnaasa nalinginnaasut eqqarsaatigalugit aammali aatsitassarsiornermi piginnaasaat eqqarsaatigalugit.
- Inuttut pigisaqarnermikkullu pīsinnaatitaaffii – pingaartumik inuit aningaasarsiornermikkut sunnerneqassanersut, imaluunniit inuttut ajornartorsiuteqalissanersut inuttut pīsinnaatitaaffiik unioqqutitsinerusinnaasunik.
- Erngumassutaat angorusutaallu – isumannaassusertik pillugu paasinnittarnerat, nunaqqatigiittut siunissartik pillugu aarleqqutigineqassutaat, aammalu siunissami angorusutaat aammalu meeqqamik siunissaat pillugu angorusutaat.

4.3 Suut misissuiffiqineqarnissaannik paasiniaaneq

Kuannersuarni aatsitassarsiorfik pīviusunngortinneqassagaluarpāt inooqatigiinnikkut avatangiisitigullu ajornartorsiutaasinnaasunik naliliinerit siulliit siullermik oqallisigineqarlutillu nalunaarusiorneqarput uani “Suliariniakkami Suleriaasissaagallartoq – Kuannersuarni saffiugassanik assigiinngitsunik pīiaaneq” Coffey Natural Systemsimit september 2009-imi suliarineqartoq.

Misissuinerit aappaat “Kuannersuarni aatsitassanik assigiinngitsunik pīiaanerup inuaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissaanik allaffissornikkut misissuineq” Grontmij Carl Bromit juuli 2010-mi suliarineqarpoq.

Inooqatigiinnermut tunngasut (pīsaasut pīsaanngitsullu) suliariniakkamut attuumassuteqartut paasineqartut tassaapput:

- Suliariniakkamut attaveqaatinullu tassunga attuumassuteqartunut atatillugu nunamik atuineq pissutigalugu nunamik atuisinnaajunnaartitaasutut misiginerup sunniutaat.
- Aatsitassarsiorfimiit pujoralatsitsinerup, nipiliornerup qulliillu qaamanerisa Narsap eqqaanilu inoqarfiit kajungernassusianut sunniutaat.
- Aatsitassarsiorfiup Narsap illoqarfiani eqqaanilu inoqarfinni imermik pīlersuinnermut sunniutai.
- Inuuniarnermut, eqqumiitsuliornermut aammalu inuussutissarsiuṭigalugu aalisarnermut pīniarnermullu sunniutit.
- Kulturikkut kingornussanut qanganisaqarfinnullu sunniutit.

- Angallannermut sunniutit (silaannakkut, nunakkut immakkullu) aammalu angallannikkut ajutoorfiusinnaasut.
- Aatsitassarsiorfiup najukkami attaveqaatinut, peqqissusermut, ilinniartitaanermut aammalu pisortat sullissiviinut allanut sunniutai.
- Sungiusarnissamut, suliffittaarnissamut inuussutissarsiutinillu pilersitsinissamut periarfissat aatsitassarsiorfiup sanaartorneqarnerata ingerlanneqarneratalu nalaani atuuttussat.
- Aningaasatigut (soorlu akileraarutitigut pisuussutinillu atuinermut akiliutitigut) aammalu allatigut (soorlu eqqiluisaarnikkut peqqinnissakkullu sullissinerit pitsaanerulernerisigut) iluaqtissat aatsitassarsiorfimmu attuumassuteqartut.
- Aatsitassarsiorfiup aningaasatigut pilersortugai, kiisalu Kalaallit Nunaata aningaasarsiornerata iluani aningaasarsiornikkut siuariartortitsisussamik attaveqatigiilernerit.
- Nunap avammut niuernerata, attaveqaatinik ineriartortitsinerup, aammalu inuussutissarsiornikkut, suliffissaqarnikkut aammalu ilinniartitaanikkut periarfissat pitsaanerulernerit.

2011-imi marsimi Avatangiisinik Naliliineq Periusissiorfiusooq pillugu isumasioqatigiinneq Australiap kitaani Perthimi ingerlanneqarpoq. Isumasioqatigiinneq Grontmijimeersunit Orbiconimeersunillu peqataaffigineqartoq suliariniakkap inooqatigiinnermut avatangiisinullu tunngasortaanik nalilersuiffiuvoq. Isumasioqatigiinnermit pissarsiat "Suliariniakkamik eqikkaanermut" tunngaviliisuupput, tassanilu suliariniagaq ilisimatoorpalaanngitsumik paasiuminartumilli nassuiarneqarpoq.

Alloriarnerit tulliit tassaapput attuumassuteqartunik peqataatitsinerup aallarnerneqarneri. Attuumassuteqartunik isumasioqatigiisitsinerit sisamat ingerlanneqarput:

- 30. mars Qaqortumi
- 31. mars Narsami
- 4 aamma 5. april Nuummi.

Isumasioqatigiisitsinissat sioqqullugit isumasioqatigiinnermi periaasissat kiisalu attuumassuteqartut peqataaqullugit qaaqqusaasut allasimaffiat Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfimmu akueritinneqaaqqaarsimavoq.

Attuumassuteqartut isumaqatigiissutigineqartut tamarmik attuumassuteqartut ataatsimiinnissaannut ataatsimiigiaqqussumik kiisalu suliariniakkap naatsumik nassuiarneranik nassinneqarput. Taamaaliornikkut siunertarineqartoq tassaavoq isumasioqatigiinnerni peqataasussat paasisimasaqareerlutik peqataasussat kiisalu paaserusutaminnik aarleqqutigisaminnilluunniit suliffeqarfimmu aammalu inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuisussanut apeqquteqarsinnaalissasut. Qaaqqussutit aammalu suliariniakkap naatsumik eqikkarnera llanngussani 1 aamma 2-mi nassaarineqarsinnaapput.

Aatsitassarsiorfiliorfiusinnaasut assigiinngitsut marluk (periarfissaq killeq kangillerlu) massakkut GME-miit isumaliortersuutigineqarput. Suut misissuiffigineqarnissaannik paasiniaanermi periarfissat taakku marluk aallaavigineqarput. Attuumassuteqartut aggersarneqarput aatsitassarsiorfiup inigisinnaasaani taakkunani marlunni periarfissat aarleqqutaasinnaasullu oqallisigeqqullugit.

Isumasioqatigiinnernit qisuariaatit tunngavigalugit isumakuluutit nalinginnaasut aammalu periarfissat suussusersineqarput. Nalilersuinermit tunngavissat allaaserisami matumani saqqummiunneqartut ilaatigut isumasioqatigiinnernit taakkunanga qisuariaatit tunngavigalugit suliaapput. Qisuariaatit paasissutissanik assigiinngitsunik ilaartorneqarput, soorlu makkuninnga:

- Najoqqutassiat (Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik
- 'Inuaqatigiit Aningaasaqarnerannut Sunniutissanik Naliliinermi Najoqqutassaq' (Mackenzie Valley)
- 'Namminersortut ingerlataasa inunnut sunniutigisartagaat qanoq iliuuseqarfigalugit' (International Finance Corporation - World Bank Group).

Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnermit allakkiat misissuinerillu soorlu Issittumi Inuuniarnermi Atukkanik Misissuineq atorneqarput.

4.4 Sumi qaqugulu misissuisoqassasoq

Sumiiffiit misissuiffigineqartussat tassaapput aatsitassarsiornermit saniatigullu atortorissaarutinit ingerlatanit toqqaannartumik sunnerneqartussat kiisalu illoqarfiit nunaqarfiillu suliariniakkamit toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu suliffissaqartitsinikkut inuussutissarsiutitigut periarfissatigut malunnarnerusumik sunnerneqarlutillu iluaqutissineqartussat.

Aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissutsit qanoq issusiinik misissuinerit pingasuinnorlugit ingerlanneqassapput: Nunat tamakkerlugu, kommunimi (Kommune Kujalleq) aammalu nunap immikkoortuani (Narsaq Qaqortorlu).

Narsami immikkut soqutiginaatilinnik aamma/imaluunniit aarleqqutigineqarsinnaasunik misissuinissat eqqarsaatigalugit Narsamiinnaq ingerlanneqartussanik aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissusiusunik misissuisoqassaaq.

Inuaqatigiinnut Sunniutissanik Naliliinermi suliariniakkap immikkoortui tulliuttut misissuiffigineqassapput:

- Sanaartorneq
- Ingerlatsineq
- Matusineq iluarseeqqinnerlu.

5 INOOQATIGIINNERMUT TUNNGASUT PINGAARUTILLIT SAMMINEQARTUSSAT

Suut misissuiffigineqarnissaannik paasiniaanermi, tusarniaasarnerni kiisalu qisuariaatinik tigooraanermi ajornartorsiutit aarleqqutillu pingaarnert paasineqartut tassaapput:

- Sulisut avataaneersut akulerutsinneqarnerat.
- Attaveqaatit (innuttaasunit atorneqarsinnaassusii kiisalu pisortat attaveqaatinut pilersaarutaannut ataqatigiissaarineq).
- Savaatillit (savaateqarfinnut pioreersunut aporaaffiusinnaasut iluaqutigeqatigiiffiusinnaasullu).

- Asiarsimaartarfiit piniarfiillu kulturikkut sunngiffimmiluunniit pingaarutillit tikinneqarsinnaassusii.
- Pujoralaap fluorillu mingutsitsinissaannik aarleqqutit.

Inooqatigiinnermut tunngasut kiisalu apeqqutit pingaarutillit inuaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuinerup nalaani sammineqartussat tassaapput:

- Innuttaasut katitigaanerisa, tunisassiornerup aammalu inuussutissarsiutit Narsami Qaqortumilu allanngorneri.
- Innuttaasut peqqissusii.
- Inuussutissarsiornikkut periarfissat kiisalu suliariniakkap toqqaannartumik iluaqutissiissutai (sunniutit/takornariartitsinermut sunniutissai).
- Qanittoq ungasissorlu eqqarsaatigalugit najugaqavissut avataaneersullu suliffissatigut periarfissaat.
- Ilinniartitaanikkut pisariaqartitat periarfissallu (ilisimasanik tunniussineq piginnaanngorsaanerlu).
- Aningaasarsiornikkut ingerlatanut allanut aporaaffiusinnaasut.
- Pisortat sullissinerinut attaveqaatinullu sunniutaasinnaasut.
- Inuit akornanni aporaaffiusinnaasut (suliffissat pilerngunneqarneri, inuit ajornartorsiulerataanaasut aammalu inuusaaseq kulturilu).
- Ajornartorsiutit assigiinngitsut kattullutik sunniutaat.

Ilanngussaq 4-imiipput oqaaseqaatit isumasioqatigiinnernit saqqummersut inooqatigiinnikkut ajornartorsiutinngorsinnaasunik Najoqqutassiami taaneqartunik innersuussiffiusut.

6 INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILIINIARNERMI PERIAATSIT

6.1 Aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissusiusunik misissuinerit

Aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissusiusunik misissuinerit 2011-imi 2012-milu ingerlanneqassapput.

Misissuineri taakkunani innuttaasut katitigaaneri, aningaasarsiornikkut pissutsit allanngoriartorerilu, ilinniartitaaneq, naalackersuinnikkut aaqqissugaaneq, najukkami suliniaqatigiiffiit, kulturikkut pissutsit, inuuniarnermi atukkat aammalu pissutsit allat suliariniagaq pissutigalugu allannguutitut nunaqqatigiit qisuariaataannut sunniuteqarsinnaasut misissuiffigineqassapput.

Pissutsit atuutereertut aammalu sunniutissat imminnut attuumassuseqarmata pissutsinut assigiinngitsunut tunngasunik misissuinerit ataatsikkut ingerlanneqassapput.

Attuumassuteqartut isumasioqatigiisinnerneqarnerini qisuariaatsit tiguneqarsimasut tunngavigalugit pissusioereersunik misissuinissat assigiinngitsut sisamat nassaarineqarput (takuuk 6.3).

Pissutsit pingaarutillit allat kingusinnerusukkat ilannguttariaqartutut paasineqarpata inuaqatigiinnut sunniutissanik inaarutaasumik naliliinermut ilanngunneqassapput.

Pissusioreersunik misissuinermissaaq paasissutissat najoqqutarineqartut paasissutissallu tamanit pissarsiarineqarsinnaasut naliliivigineqarneri ilanngunneqassapput.

6.2 Toqqaannartumik paasissutissanik pissarsivinniit paasissutissanik katersinerit misissuinerillu

Toqqaannartumik paasissutissanik pissarsivinniit paasissutissanik katersinerit misissuinerillu kisitsisinik naliliinernillu imaqqassapput.

6.2.1 Naliliiffiusartut

Periaatsit naliliiffiusartut inuit isiginnittaasiinut, imminut silarsuarmullu avatangiisumut isiginninnerinut tunngassuteqarput.

Eqimattat annerusut, eqimattanik ataatsimiititsinerit aammalu eqimattakkaartunik apersuinerit atorlugit paasissutissat naliliiviusut suliarineqassapput. Immikkut paasiniaavigisassat ataatsimiitinneqarneri eqimattakkaartunillu apersuinerit eqimattanut amerlanerusunut sinniisutut atorneqassapput. Immikkut misissuiffissat oqallitsinneqarneri eqqarsaatigalugit apersuineri najoqqutassat aammalu peqataatitsinermut periaatsit paasissutissanik, isummanik paasinnittaatsinillu katersuinerimut atorneqassapput.

Paasissutissanik katersineri aammalu pissutsinik paasiuminaannerusunik qangalu pisimasunik paasiniaanerimi inunnik ilisimasaqarluartunik apersuinerit atorneqartassapput.

Periaatsit naliliiffiusartut atorlugit eqimattanit immikkut misissuiffiusunit paasissutissat katersorneqartut tassaassapput:

- Nunamik pinngortitallu pisuussutaanik atuineq.
- Inuuniutit kulturikkullu allannguutit.
- Innuttaasut peqqissusiat innuttaasullu ajornartorsiulerataanaasut.
- Inuussutissarsiutitigut periarfissat.
- Ilaqutariit aningaasaqarneri aammalu atuinerit/aningaasartuutit pissusii.

6.2.2 Kisitsisitallit

Paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasanngikkaangata imaluunniit paasissutissat allat atorlugit naatsorsorneqarsinnaasanngikkaangata, imaluunniit paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasut nutartertariaqaraangata, kisitsisit atorlugit paasissutissat suliarineqartassapput, annermik inoqutigiiit eqqarsaatigalugit, tamatumanilu issittumi inuuniarnermi atukkat pillugit uuttuutit aalajangersimasut eqqarsaatigineqarnerullutik.

Misissuinerit nutaanerusut sukumeeqisut soorlu Issittumi Inuuniarnikkut Atukkat pillugit Misissuineq, Kalaallit Nunaanni Nuttarnermik misissuineq 2010, najoqqutassatut pingaarnertut atorneqassapput. Paasissutissanik kisitsisitalersukkanik katersuinerit misissuinerit taakkununga sanilliunneqarsinnaassapput.

6.3 Misissuinerit aalajangersimasut

Sunniutaasinnaasut paasiumallugit aammalu sunniutinik pitsaanngitsunik minnerpaatitsiniutit suussuserniarlugit kiisalu pissutsit malinnaavigiumallugit suut misissuiffigineqartassanersut paasiniaarlugit misissuiffigisariaqartut sisamat suut misissuiffigineqarnissaannik paasiniaanerit aallaavigalugit paasineqarsimapput.

Misissuinerit sisamat makkununga tunngapput:

- Kujataani inuuniarnermi atukkat.
- Attaveqaateqarnerup pilersuinerullu nalunaarsorneqarneri.
- Nunap sunnerneqartussap atorineqartarneranik sukumiisumik misissuineq.
- Paasissutissat suliarineqareersimasut atorlugit peqqissutsimik misissuinerit.

6.3.1 Kujataani inuuniarnermi atukkat

Sulisussat allaneersut, pingaartumik Kalaallit Nunaata avataaneersut, akulerutsinniarneqarnissaat ajornartorsiutitut pingaarutilittut qaqinneqarpoq. Taamaammat sunniutissat naliliivigiumallugit aammalu ajornartorsiut minnerpaatinniarlugu iliuusissatut siunnersuuteqarsinnaajumalluni Issittumi inuuniarnermi atukkat pillugit misissuinermi paasissutissat katersorneqarsimasut atorineqarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

Issittumi inuuniarnermi atukkanik misissuineq paasisutissanik (apersuinermit pissarsianik) kalaallit 1200 inuaqatigiinnut sinniisuusutut naatsorsuutigineqartut misissuiffigineqarnerannit pisunik imaqarpoq. Paasissutissat Qaqortumit, Nanortalimmit aammalu nunaqarfinit tallimanit pisuupput. Paasissutissat taakku Kujataani inuuniarnermi atukkanik ersersitsisuusutut naatsorsuutigineqarput.

Paasissutissanik suli amerlanerusunik katersuisoqassanersoq isummerfigineqassappat Issittumi inuuniarnermi atukkat pillugit misissuinermi paasissutissat naliliinermi atorineqassapput.

Inuuniarnermi atukkat pillugit misissuinermi makku misissuiffigineqassapput:

- Inuit attaveqatigiinneri
- Kalaallit oqaasiisa atorineqarneri pingaassusiilu
- Peqqissuseq
- Illoqarnek inuuniarnermi atukkat
- Kalaaliminernit
- Inuaqatigiinnut akuuneq
- Isumaginninnikkut ajornartorsiutit
- Isumannaallisaaneq.

6.3.2 Attaveqaatitigut pilersuinikkullu pisariaqartitat

Periarfissat aatsitassarsiorfiliariniakkamit pilersinneqartut aammalu attaveqaatinik pilersuinermilu atortunik pilersaarutigineqartunik ataqatigiissaarinissaq pingaarutilittut taaneqarput.

Siunnersuutigineqarpoq inuaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermi makku sukumiisumik naliliivigineqassasut:

- Attaveqaatit pilersuinermilu atortut pioreersut.
- Attaveqaatit tamaani pilersaarutigineqartut (aamma Angallannermut Isumalioqatigiissitat Nalunaarutaatigut inassuteqaatit ilanngullugit, 2011 april).
- Attaveqaatit pilersuinermilu atortut aatsitassarsiornermut atatillugu pilersinneqarsinnaasut (umiarsualiviit, aqquserngit, innaallagissiorfiit, imeqarfiit il.il.).
- Kujataani attaveqaatit pilersuinermilu atortut pisariaqartinneqartut.

6.3.3 Nunap sunnerneqartussap atorneqartarneranik sukumiisumik misissuineq

Asiarfissat piniarniarfissallu kulturikkut pingaarutilit tikinneqarsinnaanerata aammalu aatsitassarsiorfissap savaatilinnut sunniutigisinnaasai ajornartorsiutit pingaarutilittut taaneqarsimapput.

Siunnersuutigineqarpoq aatsitassarsiorfiliariniakkami asiartartut kiisalu savaatillit marluk tamaaniittut (titartakkani 1 aamma 2-imiittut) kiisalu Narsap Katersugaasivia aammalu takornariartitsinermik suliaqartut apersorneqassasut. Iisimatusaatigalugu misissueriaatsit naapertorlugit misissuisoqassaaq.

Paasissutissat katersukkat paasissutissanut allanut sanilliunneqartassapput kiisalu paasissutissanik suliarineqareersimasunik naammaqquserneqartassallutik.

Aammattaaq aatsitassarsiorfimmuut atatillugu avatangiisinut sunniutit misissorneqarnissaat piumasaqaatigineqartarpoq. Avatangiisinut sunniutinik naliliinermut atatillugu nunap tamatuma atorneqarneranik misissuisoqassaaq, pingaartumillu nunap tamatuma piniarnermut, aalisarnermut takornariartitsinermullu atugaanera misissuiffigineqassalluni. Savaatillit sunnigaanerannik naliliineq aammalu nunap tamatuma asiartarfittut atorneqarnerata immikkut misissuiffigineqassappata avatangiisinik inuaqatigiinnillu misissuisut suleqatigiilluinnartariaqarput.

6.3.4 Peqqissutsimik misissuinerit

Aatsitassarsiorfiup peqqissutsimut sunniutigisinnaasanik ajornartorsiutit pingaarutilittut taaneqarsimapput, tassa suliffimmi ajoqusersinnaaneq aammalu innuttaasut peqqissusiat eqqarsaatigalugu. Pujoralaat aammalu fluorip sunniutigisinnaasai immikkut taaneqarsimapput.

Alloriarneq siulleq tassaassaaq paasissutissat pigineqareersut aallaavigalugit inuit peqqissusii atugarissaarnerilu paasissutissiussallugit (nunami tamarmi najukkami innuttaasut katitigaaneri, inooqatigiinneq, aningaasarsiorneq, avatangiisit peqqissuserlu pillugit paasissutissat). Paasissutissat nunamut tamarmut tunngasut atorneqarsinnaaffimminni sunniutaasinnaasunik pitsaanngitsunik paasiniaanermi atorneqassapput. Paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasut pitsaassusii naapertorlugit pissutsinik atuutereersunik misissuinerimi paasissutissanik allanik pissarsiniarluni misissuinerit allat suut pisariaqassanersut nalilersorneqartassaaq.

Nunaqqatigiit pillugit paasissutissat amerlanertigut makkuninnga imaqqassapput:

- Nappaatit aseruunnertallit aammalu katsorsaruminaatsut naammattuugassaassusii.
- Peqqiilliutaasartut allanngoriartorneri.
- Peqqissuseq pillugu ilisimasat, iliuuserineqartartut isumaliortaatsillu.
- Peqqissaanikkut isumaginninnikkullu sullissinerit.
- Nerisat.
- Ineqarnikkut atukkat.
- Isumaginninnikkut ajornartorsiutit soorlu aanngajaarniutinik atuineq imminortarnerlu.
- Atuarsinnaassuseq aammalu ilinniarsimassuserlu.
- Nunaqqatigiikkuutaat aarleqqutigisaat angorusutaallu.

Alcoap aluminiuliorfiginiagaa pillugu Periussiorfiusumik Avatangiisinik Naliliinissamut paasissutissat katersorneqarsimasut (www.smv.gl) suliat assigiit tulluarpata marloriarlugit suliarineqaqqunagit atorneqassapput.

6.3.5 Sunniutaasussanik Misissueqqissaarneq

Kujataani suliariniakkat allat eqqarsaatigalugit iluaqutigeqatigiiffissat aporaaffissallu naliliiffigineqassapput:

- Sulisussalerngusaanneq
- Sullissiviit attaveqaatillu pilerngunneqarneri
- Nunap pisuussutaasa inuussutissarsionnikkullu periarfissat atorneqarsinnaassusii.

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsionnertut allanut iluaqutigeqatigiiffissat aporaaffissallu, pingaartumik ilinniartitaaneq piginnaanngorsaanerlu eqqarsaatigalugit aamma misissueqqissaarnermut ilanngunneqassapput.

6.4 Sunniutinik misissueqqissaarnermi periaatsit

Sunniutinik naatsorsueriaaseq atorlugu inuaqatigiinnut sunniutaasinnaasut, pitsaasut pitsaanngitsullu, suliariniakkap ingerlanerani killiffinni assiinngitsuni pisut sapinngisamik nalilersorneqassapput annertussusilersorneqassallutillu.

Sunniutissat paasineqartut pingaaruteqassusii, pingaaruteqassusiinut uuttuutit tulliuuttut atorlugit nalilersorneqassapput:

- **Sunniutit qularnanngissusii:** ilumut pinissaasa ilimanassusia, pinissaata qularnanngissusia.
- **Sunniutip siammarsimassusia:** sunniutip nunami siammarsimassusia, nunap immikkoortuani "iluatsitsilluartut" aammalu "iluatsitsinngitsut".
- **Sunniutit sivilissusii akulikissusiilu:** sunniutit piffissap ilaanaagut takkuttarneri (sivikitsuuppat ataavartuuppalluunniit?), allanngorarnerit sivilissumik ingerlasartut piffissap ingerlanerani nunaqqatigiit inuunerannut akornutaasinnaasut piffissat iluanaarfiulluartut nakkaakkiartorfiillu.
- **Sunniutip malunniuffia:** sunniut nunaqqatigiinnit erngerluni malugineqarsinnaavoq piffissalluunniit ingerlanerani malugineqarsinnaalluni.

Aammattaaq sunniutip pingaaruteqassusianik naliliinermi innuttaasut aarleqqutigisaat ilanngullugit eqqarsaatigineqassapput.

Sunniutitik uuttuusiortoqassaaq suliariniakkap inunnut sunniutai suunersut paasiumallugit aammalu sunniutit pitsaanngitsut minnerpaatikkumallugit qanoq iliortoqarsinnaanersoq paasiumallugu.

Sunniutip ilimanassusia ilungersunassusialu aallaavigalugit sunniutitik pitsaanngitsunik minnerpaatitsiniutit suunissaat aalajangerneqassaaq.

7 INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILIINERUP NALUNAARUSIORNEQARNERATA ILUSISSAA

GME-ip aammalu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup akornanni allamik isumaqatigiissuteqartoqarsimangippat Inuiaqatigiinnut sunniutissani naliliinerup nalunaarusiorneqarnera Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup kalaallisut, tuluttut qallunaatullu tunniunneqassaaq, soorlu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup najoqqutassiaani taama allassimasoq.

Kuannersuarni aatsitassat assigiinngitsut piiaarneqarnissaannik suliniutip inuiaqatigiinnut sunniutissaanik naliliinerup nalunaarusiorneqarnerata imarisassai najoqqutassiani innersuussutigineqarnerisut suliarineqassapput GME-ip Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup akornanni allamik isumaqatigiissuteqartoqarsimangippat:

1. Saqqaa
2. Imaqarniliaq
3. Taaguutitik nassuiaatit naalisaatillu
4. Aallaqqaasiut
5. Politikikkut, inatsisitigut allaffissornikkullu tunngavissat
6. Suliariniakkap oqaluttuarineqarnera
7. Periaatsit
8. Inooqatigiinnikkut pissutsinik atuutereersunik nassuiaatit
9. Sunniutaasinnaasut
10. Iluaqtissat Iluaqtissallu pillugit Pilersaarut
11. Pissutsit malinnaavigineqarnissaannut Naliliivigineqartarnissaannullu Pilersaarut
12. Innuttaasunik peqataatitsineq
13. Ilanngussat

**8 KUANNERSUARNI AATSITASSANIK ASSIGIINNGITSUNIK
PIIAAFFILIARINIAKKAMUT ATTUUMASSUTEQARTUTUT PAASINEQARTUT**

Suliariniagaq taanna eqqarsaatigalugu attuumassuteqartut nalunaarsorneqarput aammalu suut misissuiffigineqassanersut paasinierneqarneranni ilaartorneqarlutik, tassaappullu:

Tabel 2 Kuannersuarni aatsitassanik assigiinngitsunik pīiaaffiliariniakkamut attuumassuteqartut

Tuluttut nassuiarneri	Kalaallisut aqqit
OQARTUSSAQARFIIT	
BMP	Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfik
Ministries in Greenland : - Finances - Health - Fishing, Hunting, Agriculture - Industry and Labour - Domestic affairs, Nature and Environment - Housing, Infrastructure and Traffic - Family, Culture, Church and Gender - Education, Research and Nordic Cooperation	Naalakkersuisut - Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik (AN) - Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik (PN) - Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (APNN) - Inuussutissarsionermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik (ISN) - Nunamut namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik (NNPAN) - Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannerullu Naalakkersuisoqarfik (IAAN) - Ilaqtariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik (IKINN) - Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik (IIN)
- Municipality – Kommune Kujalleq - The Mayor’s department (Qaqortoq) - Industry and labour market, (Narsaq) - Culture, leisure and prevention (Narsaq) - Prevention consultant (Narsaq) - Housing and Environment (Qaqortoq) - Social Services (Qaqortoq) - School and pre-school (Nanortalik)	Kommune Kujalleq - Borgmesterip allaffia - Inuussutissarsionermut Suliffeqarnermullu Ingerlatsivik - Kulturi, Sunngiffik Pitsaaliuinerlu - Pitsaaliuinermi Siunnersorti - Teknikkeqarnermut, Ineqarnermut & Avatangiisinullu Ingerlatsivik - Isumaginninnermut Ingerlatsivik - Atuarfeqarfinnut ulluinnarnilu paaqqinnittarfinnik ingerlatsivik

- Finances (Qaqortoq)	- Aningaasaqarnermik Ingerlatsineq
NAALAKKERSUISUT SULIFFEQARFII	
The Greenland Institute of Natural Resources	Pinngortitaleriffik
Greenland National Museum	Kalaallit Nunaata Katersugaasivia
Narsaq Museum	Narsap Katersugaasivia
Working Environment Authority	Sullivinnik Nakkutillisoqarfik
National Association of Municipalities	KANUKOKA
SULISARTUT SULISITSISULLU KATTUFFII	
Workers Union	Sulinermik Inuussutissarsiateqartut Kattuffiat SIK Sulinermik Inuussutissarsiateqartut Peqatigiiffik SIP
Greenland's Employers' Association	GA
Greenlandic Employers' Association	Nunaqavisissut Suliffiutillit Kattuffiat (NUSUKA)
INUUSSUTISSARSIUTINUT INERIARTORTITSINERMULLU SULINIAQATIGIIFIIT	
Greenland Tourism and Business Council GTE	Inussuk Sulisitsisut
Local Trade Forum	(Erhvervsforum Kujalleq)
Private rock and gemstone gatherers	Ujaqqanik katersisartut
SULINIAQATIGIIFIIT AALISARNERMUT, PINIARNERMUT NUNAATEQARNERMULLU TUNNGASSUTILLIT	
Fisherman and Hunters Association KNAPK	Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat KNAPK, Aalisartut Piniartullu Peqatigiiffiat (APP)
Locally representatives (APP)	
Sheep Farmers' Association	Savaatillit Peqatigiiffiat
SULIFFIIT ILINNIARTITAANERMUT PIGINNAANGORSAANERMULLU ATTUUMASSUTILLIT	
School of minerals and petroleum (Råstofskolen) (School of Metal and Mechanics (from Jan 11 associated to School of Mining)	Sanaartornermik Ilinniartit or Sanilin (Sisimiut)
Cooking School	INUILI
The workers' school	Sulisartut Højskoliat
SULINIAQATIGIIFIIT ALLAT	
Narsaq Earth Charter Against uranium in Narsaq	
AVATAQ	AVATAQ – Pinngortitaq avatangiisunullu peqatigiiffik
ICC – Inuit Circumpolar Council	
Women's Association	Arnat Peqatigiiffiat
Elders Association/Council	Utoqqaat Peqatigiiffiat

**9 KUANNERSUARNI AATSITASSANIK PII'AFFILIARINI'AKKAMUT
ATTUUMASSUTEQARTUT PEQATAATINNEQARNERNANUT PILERSAARUT**

<i>Inunnut sunniutinik naliliinerup ingerlaneri</i>	<i>Attuumassuteqartut</i>	<i>Peqataatitsinermi siunertat</i>	<i>Piffissaq siunnersuut</i>
Misissuiffis-sanik paasiniaanerit misissuinermilu tunngavissat	Narsami, Qaortumi Nuummilu ataatsimeeqataasut allasimaffii	Attuumassuteqartunik isumasioqatigiisitsinermi siunertaasut: - Paasissutissiissalluni apeqqutillu akissallugit; - Avatangiisinut inuiatigiinnullu sunniutissanik misissuinerit saqqummiunneqarnissaat; - Suliariniakkap inissinneqarfigisinnaasai marluusut saqqummiutissallugit aammalu inuiatigiinnut sunniutissanik naliliinermi misissuiffigisariaqartut pillugit tusarniaassalluni (suut periarfissaappat? suut aarleqqutigineqarpat? inuiatigiinnut sunniutissanik naliliinermi apeqqutit akissutillu suut pisariaqarpat) - Attuumassuteqartut peqatigalugit oqallittarfiliussalluni illuatungeriillunilu oqallinnerit aallartissallugit;	2011-imi marsip 29-ianniit apriliip 7-ianut
Pissutsinik atuutereersunik misissuinerit	Oqartussat kiisalu paasissutissarsiviit pingaarnerit	Pissutsinik atuutereersunik misissuinerit pisortanik immikkullu paasiniaavissanik peqataatitsinermi siunertaasut: - Paasissutissanik misissuinerit allanit pissarsiarineqarsinnaanngitsunik pissarsiniassalluni imaluunniit paasissutissanik pigineqareersunik uppersarsaassalluni/nutarterissalluni (kisitsisitaliisarluni misissuinerit) kiisalu ilaatigut: - Immikkut paasiniaavissanit oqartussanillu paasissutissanik nutaanik pissarsiniassalluni (kisitsisitalersuilluni misissuineq)	2011-ip aasap naajartornerani/ukiakkut
	Immikkut misissuiffigisat paasissutissarsiviillu pingaarutillit (immikkut misissuiffigisassat kingusinnerusukkut toqqarneqassapput)	Pissutsinik atuutereersunik attuumassuteqartunit immikkut paasiniaavigineqartussaniit pissarsiniarnermi siunertaasoq tassaavoq paasissutissanik isummersuutinillu katersuissalluni (ersissutit, naatsorsuutigisat, il.il.). Inuit ajornartorsiulerataanaasut kikkussusersineqassapput. Suliniaqatigiiffiit attuumassuteqartut oqaluttuarineqassapput kiisalu suliariniakkamut qanoq attuumassuteqarnerat paasinianeqassalluni (Naliliisarluni misissuinerit)	2011-imi ukiakkut
Pissusioreersut (Naliliisarnerit:	Narsarmut (amma Qaortormiut)	Narsarmut peqataatinneqarnerisigut siunertaasoq tassaavoq pissutsit atuutereersut pillugit inoqutigiikkuutaaniit paasisaqassalluni.	2011-imi ukiakkut

Iluaqutissanik Sunniutissanillu Pilersaarusioreq	Iluaqutissat sunniutissallu piviusunngortineqarnerinut soqutiginaatillit	Eqimattat immikkut toqqakkat peqataatinneqarnerisigut siunertaasoq tassaavoq sunniuteqarfissat iluaqutissiiffissallu pingaarnit suunersut peqataasuniit paasiniassallugit kiisalu Iluaqutissanik Sunniutissanillu Pilersaarut peqataatitsinikkut ineriartortissallugu, ilusilersussallugu kiisalu piviusunngortissallugu.	2012-ip aallartilaarnerani
Pissutsit malinnaavigineqarnerinut¹ naliliisarnermilu² pilersaarut	Aatsitass. Ikumm. Pisort., suleqatissat toqqakkat suliasani assigiinngitsuni tamani	Peqataatitsinikkut siunertaasoq tassaavoq pissutsit qanoq malinnaavigineqarnissaat aalajangiutissallugu kiisalu iluaqutissat sunniutissallu pillugit pilersaarut nalilersuiffigissallugu, aammalu peqataasut qanoq inissisimanissaat aalajangiutissallugu kiisalu pissutsinik malinnaaviginninnermi naliliisarnermilu sakkussat suleriaasissallu ilusilersussallugit.	2012-ip qiteqqunnerani
Inunnut sunniutissanik naliliinerup nalunaarusioreqarnera tusarniaanerillu	Attuumassuteqartut aammalu innuttaasut	Peqataatitsinermi siunertaasoq tassaavoq sunniutissanik misissueqqissaarnermit paasisat, inassuteqaatit Iluaqutissat Sunniutissallu pillugit Pilersaarutaagallartoq kiisau Pissutsit malinnaavigineqarnissaannut Naliliivigineqartarnissaannullu Pilersaarutaagallartorlu saqqummiutissallugit, erseqqissassallugit, uppersarsassallugit kiisalu qisuariaateqarfigitissallugit.	2012-imi oktoberimi
Sunniutissat iluaqutissallu pillugit isumaqatigiissut	Aats. Ikumm. Pisort. aammalu kommune (Kommune Kujalleq)	Siunertaq tassaavoq Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfik kommunilu qanimut suleqatigalugit Sunniutit Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissut ineriartortissallugu. Sunniutit Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissutip imarissavai iluaqutissat sunniutissallu pillugit pilersaarut inaarutaasoq kiisalu pissutsit malinnaavigineqarnissaannut naliliivigineqartarnissaannullu pilersaarut inaarutaasoq.	2013-p aallartilaarnera

¹ **Pissutsit malinnaavigineqarnerat:** Pissutsit ingerlaavartumik aqqissukkamillu katersorneqartullu missoqqissaarneqartarnerat anguniakkat angujartorneqarnerinik siusissukket ineriartortitsisunut attuumassuteqartunullu paasissutaasartoq. Pissutsit malinnaavigineqarneranni pissarsiat uuttortarneqartarput naliliinermiillu akulikinnerusumik ingerlanneqartarluni. Pilersaarummik ingerlatsisunut suliarineqakkajuttarpoq.

² **Naliliinerit:** Piffissap sivisunerup ingerlanerani pissutsit qanoq ilisimanagerinut tunnganerusarpoq, imaluunniit inernernut/sunniutinut uuttuutaasarluni. Suliat qanoq ililutik iluatsissimanagerinut aammalu soq iluatsissimanagerinut, iluatsissimanagerinut nulluunniit aammalu suut pitsanngorsaataasinnaanerinut uuttuutaasarpog. Naliliinerit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunit aalajangersimasumik akuttussulimmik ingerlanneqartarsinnaapput, imminullu naliliivigisarneq aamma iluaqutaasinnaaqaq.

**10 INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILIINERUP INGERLANISSAATUT
 NAATSORSUUTIGISAT**

INUIAQATIGIINNUT SUNNIUTISSANIK NALILIINERUP INGERLANERA	Piffissaq
Suut misissuiffigineqarnissaannik paasiniaaneq (misissuinermi najoqqutassat)	Februar - Juni 2011
Pissutsinik atuutereersunik misissuineq (Pissusioreersunik nalunaarusiaq)	August 2011 – Mars 2012
Sunniutinik misissueqqissaarneq sunniutinillu pitsaanngitsunik minnerpaatitsiniutit (inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinerugallartumut ilanngussassaq)	Mars – Juni 2012
Iluaqutissat, Sunniutit Malinnaaviginninnerillu pillugit Pilersaarutaagallartoq (inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinerugallartumut ilanngussassaq)	August – Oktober 2012
Malinnaaviginninnermut Naliliisarnermullu Pilersaarutaagallartoq (inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinerugallartoq)	August – Oktober 2012
Innuttaasunut tusarniaaneq (inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinerugallartoq ilanngussassaq)	Nalunaarutigine-qarumaarpoq
Inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliineq inaarutaasoq	Nalunaarutigine-qarumaarpoq
Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissut	Nalunaarutigine-qarumaarpoq

11 NAJOQQUTAT

Amec Minproc, Prefeasibility study for Kvanefjeldet. Executive summary, December 2009

Bureau of Minerals and Petroleum (BMP), Permit to conduct feasibility studies at Kvanefjeld, Letter dated on 9 December 2011 to GME Ltd.

Bureau of Minerals and Petroleum (BMP), Guidelines for Social Impact Assessments for mining projects in Greenland, November 2009

http://www.bmp.gl/minerals/SIA_guidelines.pdf

Bureau of Minerals and Petroleum (BMP), Exploitation in Greenland, March 2007
- Online: www.bmp.gl/minerals

Coffey Natural Systems, Preliminary Project Strategy – Kvanefjeld Multi-element Project, September 2009.

Grontmij Carl Bro, Socio-economic Desktop Study for the Kvanefjeld Multi-element Project, July 2010.

IAIA, International Principles for Social Impact Assessment. IAIA Special Publication Series No. 2. May 2003

<http://www.iaia.org/publicdocuments/special-publications/SP2.pdf>

IAIA; Principles and guidelines for social impact assessment in the USA. The Interorganizational Committee

on Principles and Guidelines for Social Impact Assessment, 2003- Online:

<http://www.iaia.org/modx/assets/files/US%20principles%20final%20IAPA%20version.pdf>

ICMM – International Council on Mining and Metals – Good Practice Guidance for Mining – www.goodpracticemining.com

ICMM – International Council on Mining and Metals – Good Guidance on Health Impact Assessment <http://www.icmm.com/page/35525/new-guidance-on-health-impact-assessment-released>

International Finance Corporation (IFC), Addressing the Social Dimension of Private Projects – Good practice Note, December 2003

[http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/AttachmentsByTitle/p_SocialGPN/\\$FILE/SocialGPN.pdf](http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/AttachmentsByTitle/p_SocialGPN/$FILE/SocialGPN.pdf)

International Finance Corporation (IFC), “The Equator Principles”, <http://www.equator-principles.com/index.shtml>

Leopold, L. B., Clarke, F. E., Hanshaw, B. B. and Balsley, J. R., A procedure for evaluating environmental impact., Geological Survey Circular 645, Government Printing Office, Washington, D.C. 13 pp, 1971.

Mackenzie Valley, Socio-Economic Impact Assessment Guidelines, http://www.reviewboard.ca/reference_lib/index.php?section=18

NIRAS Infrastructure reports, March 2011

Nordic Council, Environmental Action Plan 2009 – 2012, 2008
http://www.norden.lv/data/Environm_Action.pdf

Strategic Environmental Assessment (SMV) for the Aluminium Project, Health studies, <http://www.smv.gl/US/baggrundsrapporter.htm>

Strategic Environmental Assessment (SMV), Mobilitet i Grønland, Mobilitetsstyregruppen, Nuuk, January 2010
<http://www.smv.gl/DK/mobilitet/mobilitet.htm>

Survey of Living Conditions in the Arctic (SLiCA): Inuit, Saami and the Indigenous Peoples of Chukotka. <http://www.arcticlivingconditions.org/>

Transport Commission Report, April 2011
<http://www.transportkommissionen.gl/Udgivelser/tabid/85/language/da-DK/Default.aspx>

World Bank, Social Analysis Guidelines in Natural Resource Management,
http://info.worldbank.org/etools/library/view_p.asp?lprogram=107&objectid=238462